

1531. Toplantı, 10-12 Haziran 2025 (DH)

H46-39 Oya Ataman grubu v. Türkiye (Başvuru No. 74552/01)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının icrasının denetimi

Referans belge
CM/Notlar/1531/H46-39

Kararlar

Bakanlar Komitesi

1. Bu gruptaki davaların, barışçıl gösterileri dağıtmak için aşırı güç kullanımı ve idari para cezaları uygulamak da dâhil olmak üzere, barışçıl toplanma özgürlüğü hakkına haksız müdahalelerle ilgili olduğunu hatırlatarak;

Bireysel tedbirler ile ilgili olarak

2. Yetkililerden, *Kavak ve Diğerleri* davasında başvuranların aleyhlerine açılan davaların yeniden görülmesini talep edip etmediklerine ilişkin bilgi vermelerini istemiştir;

3. Yetkilileri, *Geylani ve Diğerleri* davasında başvurusunun maruz kaldığı bedensel yaralanma ile ilgili olarak, dava dosyasını *resen* yeniden incelemeleri ve soruşturmanın mümkün olduğu durumlarda yeniden açmaları için davet etmiştir;

4. *Alıcı ve Diğerleri* davasında başka bireysel önlemlerin gerekli olmadığına karar vererek davayı kapatmaya karar vermiş ve Nihai Karar CM/ResDH(2025)137'yi kabul etmiştir;

Genel tedbirler ile ilgili olarak

5. Toplanma özgürlüğünün demokratik bir toplumda temel bir hak ve bunun esaslarından biri olduğunu hatırlatarak (§ 41, *Yıldız ve Diğerleri*), barışçıl toplantı ve gösteri özgürlüğünün Türkiye'de tam olarak sağlanabilmesi için yasama reformunun vazgeçilmez olduğunu bir kez daha vurgulamış ve Komite'nin bu konudaki tekrarlanan çağrılara rağmen, yasal değişiklik önerisini hâlen sunulmamış olmasını üzülenle kaydetmiştir (Ara Karar CM/ResDH(2023)39 dahil). Bu nedenle yetkililere, 2911 sayılı Kanun'u, AİHM içtihadındaki ilkelere tamamen uygun hâle getirmek için değiştirmeleri konusunda güçlü şekilde çağrıda bulunmuştur;

6. Önceki kararlarına uygun olarak ve son zamanlarda orantısız güç kullanımı, göz yaşartıcı gaz ve diğer kalabalık kontrol silahlarının kullanıldığına dair işaretleri üzüntüyle not ederek, yetkilileri göz yaşartıcı gaz ve diğer kalabalık kontrol silahlarının kullanımına ilişkin düzenleyici çerçeveyi, kalabalık kontrol silahlarının kullanımına ilişkin uluslararası standartlara her bakımdan uygun olmasını sağlamak için gözden geçirmeleri ve Avrupa Konseyi aracılığıyla sağlanabilecek uluslararası uzmanlıktan yararlanmaları için teşvik etmiştir;

7. Yetkilileri, mevcut grup davalarında AİHM'in tespitleri ve Komite'nin kararlarının uygulanmasını sağlamak ve genel olarak toplanma özgürlüğünü güçlendirmek için somut tedbirler almaya çağırarak; bu amaçla yeni İnsan Hakları Eylem Planı çerçevesinin kullanılmasını teşvik etmiş ve Avrupa Konseyi'nin bu konuda destek sağlamaya hazır olduğunu ifade etmiştir;

8. *Geylani ve Diğerleri* davasında 3. maddenin usuli yönüne ilişkin ihlaller bakımından gerekli genel tedbirlerin, *Batı ve Diğerleri* grubu çerçevesinde ve Alıcı ve Diğerleri davasında başvuranların keyfi özgürlüklerinden yoksun bırakılmasına ilişkin ihlal bağlamında gerekli genel tedbirlerin ise *Alparslan Altan, Akgün ve Nedim Şener* grupları kapsamında incelenmesine karar vermiştir;

9. Yetkilileri aşağıdaki konular hakkında bilgi vermeye (veya bilgi sunmaya devam etmeye) davet etmiştir:

- *Geylani ve Diğerleri* davasında tazyikli su kullanımına ilişkin olarak Mahkeme'nin tespit ettiği eksiklikleri gidermek için öngörülen genel tedbirler;
- Son beş yıl içinde kolluk görevlilerinin göz yaşartıcı gaz ve diğer kalabalık kontrol silahlarıyla müdahale ettiği gösteriler ve toplantılar ile 2911 sayılı Kanunun şartlarına uymamasına rağmen polis müdahalesi olmaksızın gerçekleştirilmesine izin verilen gösteriler ve toplantılar hakkında ek ayrıntılı bilgi;
- 2911 sayılı Kanunun ihlaliyle bağlantılı gösterilere katılanlara yönelik her yıl açılan ceza ve idari kovuşturma ve mahkumiyetlerin sayısı;
- *Akarsubaşı* davasında, Kabahatler Kanunu uyarınca orantısız idari para cezalarının uygulanması konusunda öngörülen özel genel tedbirler;
- Barışçıl gösterilerin dağıtılması sırasında kolluk kuvvetlerinin aşırı güç kullanmasını önlemek için mevcut önlemler ve bu bağlamda son beş yılda kolluk kuvvetlerine uygulanan disiplin cezalarının sayısı;
- Grup ile ilgili örnek kararlar ve hükümler;

10. Yetkilileri, yüksek mahkemeler ve AİHM içtihadına uygun olarak yasama çerçevesinin uygulanması konusunda hâkim, savcı ve kolluk kuvvetlerinin eğitime devam etmeye teşvik etmiştir;

11. Yetkilileri, yukarıda belirtilen tüm konular hakkında en geç Mart 2026 sonuna kadar bilgi sunmaya davet etmiştir.